

**a kariesz-
kutatóról**

Az Európai Karieszkutató Munkaközösség ma kezdődő debreceni kongresszusán két szegedi tudós is előadást tart kutatásairól.

Mi is az a kariesz?

A latin eredetűnek tartott caries szó az orvosi nyelvben általában üregképződéssel járó megbetegedést jelent. A nagyközönség ma már csak mint fogszűrt ismeri, a csontszűrt — amely a csonttuberkulózis hatására jön létre — olyan ritkán fordul elő. Fogszűrvadásban a fog külső felszínéről kiinduló megbetegedést értünk, amely rövidebb-hosszabb idő alatt tönkretesz a fog zománc- és dentinállományát, és üreget alakít ki.

Mi okozza?

A múlt század utolsó évtizedei óta folyik ennek a kutatása, az első elméletet Miller német tudós állította fel. Szerinte az ételek bomlása következtében a szájüregben savak keletkeznek, s ezek a zománcot meggyengítik, más — fehérjebontó — baktériumok pedig a savi hatás után bontják a dentinállományt. Ezt az elméletet azóta sem igazolta — igaz: nem is cáfolta — teljes biztonsággal senki. Az állatkísérletek mindenesetre azt mutatják, hogy steril körülmények között nem fejlődik ki fogszűrt, a szénhidrátú táplálkozás viszont elősegíti kialakulását.

A kutatások iránya?

A karieszkutatás tulajdonképpen a második világháború után indult rohamos fejlődésnek. Természetesen elsősorban azt kutatják, hogy mivel lehetne megakadályozni a fogszűrvadást. Az egészségügyi világszervezet által is ajánlott, kipróbált módszert 1945 óta alkalmazzák Amerikában sikerrel. Ez: az ivóvíz fluorozása hozta eddig a legtöbb sikert, de próbálkoztak a tej fluorozásával és tablettás módszerrel is. Feltűnő eredményként könyvelik el a világszerte dr. Tóth Károly professzornak, a szegedi fogklinikai igazgatójának kutatásait, aki 1965 óta kísérletezik a konyhasó fluorozásával.

Balesetek — figyelmen kívül

A hét végén ismét a figyelmen kívül okozta a legtöbb balesetet. Szeged és Hódmezővásárhely között vasárnap Kun János, Hódmezővásárhely. Csomorkányi utca 75. szám alatti lakos motorral belerohant két előtte haladó kerékpárosba. A vizsgálat megállapította: Zsoldos Sándorné és Zsoldos Sándor (hódmezővásárhelyi lakosok) hiányosan világították ki kerékpárjukat. A baleset következtében mindhárman könnyebb sérüléseket szenvedtek.

A Klárafalva és Deszk közötti országúton Schultész Ede Göröcsnyodoboka. Szalay utca 51. szám alatti lakos motorkerékpárjával elütötte Kovács József deszki lakost. Az összeütközés következtében Szalay és Kovács 8 napon belül sérülést szenvedtek.

Kiskundorozmán, a Petőfi utcán egy autóbussz mögött szaladt Huszta Ibolya 9 éves tanuló. Az autóbusszal szemben motorkerékpárjával közlekedett Lovai Dávid (Kiskundorozsma, Arany János utca 13.), és a váratlanul eléje kerülő kislányt már nem

ARAMSZÜNET

Az Áramszolgáltató Vállalat közli, hogy 1970. július 20-án 6-14 óráig a Csongrádi sgt., Bússzeli krt., Romai krt., Felső Tisza-part, Kazinczi u., Juhász Gy. u., Osztrovszki u. által határolt területen

áramszünet lesz.

Le a kalappal dr. Paul Cameron előtt. És megegyezik: le a kalappal!

Ez a derék férfi ugyanis, a detroiti Wayne egyetem pszichológusa, kétéves megfeszített munkát áldozott rá, hogy megtudja... hogy megtudjuk, ki hol, mikor, mennyit káromkodik.

A világon egyedülálló káromkodási statisztika fölöttébb érdekes olvasmány lehet — persze, gondolom, szerzője csak 16 éven felülieknek ajánlja. Az újsághír — Magazyn Polski — alapján annyit mi is megtudhatunk belőle: a legkülönfélébb munkahelyeken dolgozók közül legkevésbé a titkárnők káromkodnak. Le a kalappal a titkárnők előtt! Mindössze minden kétszázadik szavuk káromkodás. S arról ugyan nem szól a krónika, a sorok közül mégis kiolvadni vélem: az a bizonyos kétszázadik sohasem a főnököknek van adressálva.

Bezzeg az egyetemi hallgatók! Náluk — állapította meg a kalaplengetést érdemlő Cameron doktor — csak 14 szót kell végighallgatni, hogy valami csunyát vagy kacifántosat hallhassunk. S a káromkodási statisztikában a legrosszabb osztályzatot az építőipari dolgozók szerezték meg: nekik — adja hírül a pszichológus — átlag minden negyedik szavuk káromkodás.

Mindez persze Detroitban van, nálunk ilyen nincs. Már mint statisztika a káromkodásról. Pedig talán érdekes volna tudni, elérjük-e a legfejlettebb kapitalista országok átlagát; adatokkal illusztrálni, mi a helyzet e téren a titkárnőknél, vagy az egyetemistáknál, vagy éppen az építőiparban.

Oszintén remélem, hogy a mi építőiparunkban

Rekordok

mást mutatnának az adatok. Mert hát miért is kellene nekik minden negyedik szóban csunyát rikkantani? Tapasztalataim is ezt támasztják alá. Jómagam csak egyetlen egyszer hallottam még úgy istenigazából káromkodni egy derék kőművest, amikor egy műszak alatt már harmadszor fogták el a negyvenszáz utalmóját. Ez pedig ilyen esetben, úgy érzem, teljesen érthető.

Ha viszont némely vadonatúj ház újdonsült lakóira gondolok, ha földézem emlékezetemben a garanciális javítandók fölbukkanásának perceit, majd pedig a javítások felejtethetetlenül gyönyörű időszakát, ha elmélázom a „jön a szerelő, nem jön a szerelő” játék rendkívüli fordulatát... Nos, akkor azt kell mondanom, le a kalappal azok előtt az újdonsült lakók előtt, ha nem mondják minden negyedik szavukban azt, hogy... (A szerkesztő megjegyzése: azt a túl dinamikus ejnye-ejnyézést, melyet a szerző e helyen a bosszankodó lakók helyett gyakorolt, jobbnak láttuk kihúzni.)

És persze közben, mialatt statisztika statisztikára halmozódik, rekord, rekord után dől meg ebben a száguldó modern világban. Van, aki szájjával egy pihét fújogatva gyalogol (pontosabban: ugrabugrál) hosszú kilométereket, s diadalmas csúcstartóként érkezik célba. A másik kézenálva járja be a vidéket, s ha fantáziámnak hinni lehet, rajgói lelkes údrivalgása közepette sarok-

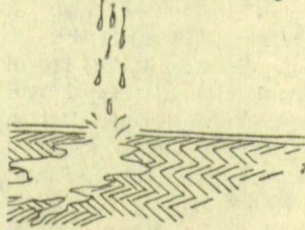
vádli-, esetleg farbedobással szakítja át a célszalagot. Akadnak kiváló borivók, jeles söröskancsó-üritők, utólérhetetlen gin-kazánok, kiknek nevét szárnyára kapja a hír. Egészen addig, míg csak a még kiválóbb, még jelesebb, még utólérhetlenebb új rekordok is le nem issza magát a sárga — világhír.

Folyik a nemes verseny. Újban a világhírt jelentő deszkákra sokan pályáznak minden területen. Így megnőtt a konkurrenciájuk azoknak is, akik a csokolózás rekordját tartják: csak afféle ügyeletes csók-csúcstartókról lehet szó, mert jönnek az újabb és újabb tehetségek. Gondolom, valahogy úgy kell ezt az egészet elképzelni, hogy naponta szorgalmasan edzenek, aztán mikor végül is a műértő zsüri előtt túlszárnyalják elődeik rekordját, jön a happy end. Persze, lehet, hogy éppen a hippi-end jön: holnap már megpróbálják saját rekordjukat is túlszárnyalni egy másik lánnyal, vagy fiúval. Hiába kérem, ilyen a sport, az ember sok mindenről kénytelen lemondani, hogy jegyezzék is eredményét a világranglistán!

Hogy tetszik mondani? Hogy nem mindenki erre törekszik? S hogy rejtejt kronometerekkel a hazai pályákon esetleg sokkal jobb időket is lehet mérni, mint a világsőké? Hát ez igazán megnyugtató! Szóval... akár a futballt, mi ezt is amatőr alapon csináljuk, s mint az olimpián, nem a győzelem a fontos, hanem a részvétel.

Sima Mihály

Naturalizmus

EGY HÉT MÚLVA: EGYIRÁNYÚ FORGALOM

Befejezéshez közeledik a Széchenyi tér déli oldalán levő úttest átépítése. A tervek szerint a jövő hét elején már nemcsak az új aszfaltot lehet birtokba venni, hanem életbe lép az Attila utca — Nagy Jenő utca, illetve Károlyi utca — Mikszáth Kálmán utca egyirányú közlekedési rendje is.

r ö v i d e n

Karieszkutatók kongresszusa

Ma, kedden kezdődik Debrecenben az ORCA (Európai Karieszkutató Munkaközösség) kongresszusa. A fogszuvasodással foglalkozó nemzetközi társaság, amelynek 5 magyar tagja van, másfél évtizedes múltra tekint vissza. A fogászat ágában ez az első olyan eset, hogy hazánkban valamely nemzetközi társaság kongresszusa rendez. Tavaly Stockholmban jött össze, jövőre Dániában találkozik a munkaközösség mintegy 150 tagja. A négy napig tartó kongresszuson a munkaközösség két szegedi tagja olyan előadást tart, amely már előre is az érdeklődés központjába került. Dr. Hattyásy Dezső nyugalmazott egyetemi tanár a tejfogak fogbelének reakciója a fogszuvasodással szemben címmel tart előadást, dr. Tóth Károly egyetemi tanár, az orvosegyetem rektora, a szegedi fogklinikai igazgatója pedig most szőrel be a konyhasó fluorozásával az utóbbi három évben elért eredményekről. A kongresszus vendégei közül több külföldi kutató készül az előadások befejezte után Szegedre látogatni.

Indokok

Két férfi iszogot az asztal mellett. Amikor már többször a pohár fenekére néztek, az egyik megszólal:

- Miért búslakodik?
- Elhagyott a feleségem. És maga miért iszik?
- Visszajött a feleségem...

TERMÁLVIZ, IVADÉKOKNAK

Magyarország is részt vesz az ENSZ világlelmezési programjában. Ennek kapcsán most sor került egy 1,3 millió dolláros egyezmény aláírására. Ennek alapján új termálvizes ivadéktenyésztő üzemünk felépítéséhez. Széchalombattán, a FAO hatalkormány térítésmentes szállításával járul hozzá.

RIASZTÓ, RONGÁLÓK ELLEN

A telefonvandalizmus olyan méreteket ölt, hogy manapság utcai nyilvános állomásról szinte már alig lehet telefonálni. A kétezer utcai nyilvános állomást múlt évben 5015 esetben rongálták meg. A Posta most az új készülékek fedőlapjait és zárószereket acélpántokkal erősíti meg és kísérletképpen a készülékek egy részét titkos riasztóberendezéssel látja el, amely rongálási szándék esetén vészjeleket ad és így alkalmat nyújt a helyszíni tettenérésre.

Befejezte útját a Rá-2

Thor Heyerdahl norvég kutató papiruszhajója, a Rá-2 héttagú nemzetközi legénységével 57-napos, több mint 5100 kilométeres útját befejezte, vasárnap este sikeresen befutott a Barbadosz-szigeten levő Bridgetown kikötőbe. Az utazókat a szigeten kitoró örömmel fogadták. Heyerdahl elmondta, hogy az expedíció célterét célját: bebizonyította,

ISMÉT DOLGOZTAK VASÁRNAP

A Szegedi Konzervgyár dolgozói most az idei harmadik vasárnapot töltötték munkában, hogy csökkentés a kedvezőtlen időjárás, majd az árvíz okozta termelési esést. Csaknem ezren dolgoztak ezen a napon a legnagyobb tavaszi-nyári idény munkán, a zöldborsó befőzésén.

VENDÉGEK NAGY-BRITANNIÁBÓL

Nagy-britanniai vendégek érkeztek Budapestre az Országos Békatanács meghívására: Albert E. Tomlinson, a Brit Nemzeti Békatanács főtitkára és Liesel Feltham, a Brit Békatanács gazdasági vezetője egyhetes magyarországi látogatás során megismerkedik békemozgalmunk munkájával.

ELLOPTA A BETÉTKÖNYVET

A Csongrád megyei rendőr-főkapitányság letartóztatta Bönde Istvánt (Algyő, IV. számú barakk 114.), aki egy alkalmas pillanatban ellopta munkatársa takarékbetét-könyvét, mely több mint 10 ezer forint értékét képviselt. Bönde István ügyét átadták az ügyészségnek.

KÉT ÉS FÉL ÚSZÓHÁZ

Tegnap, hétfőn délelőtt megérkezett a szegedi partra az első két úszóház, valamint a Szőke Tisza hajó kocsara, azaz úszó strandja. Ma és holnap még a kikötési munkák folynak a már itt levő, s még megérkezendő úszóházakon, amelyeket a hét második felében vehetnek birtokukba a strandolók.

CIMZETES EGYETEMI DOCENSEK

Az egészségügyi miniszter dr. Bódis Lajosnak, a szegedi városi kórház igazgató főorvosának és dr. Szórády Istvánnak, a szegedi városi gyermekorvos igazgató főorvosának a címzetes egyetemi docens címet adományozta.

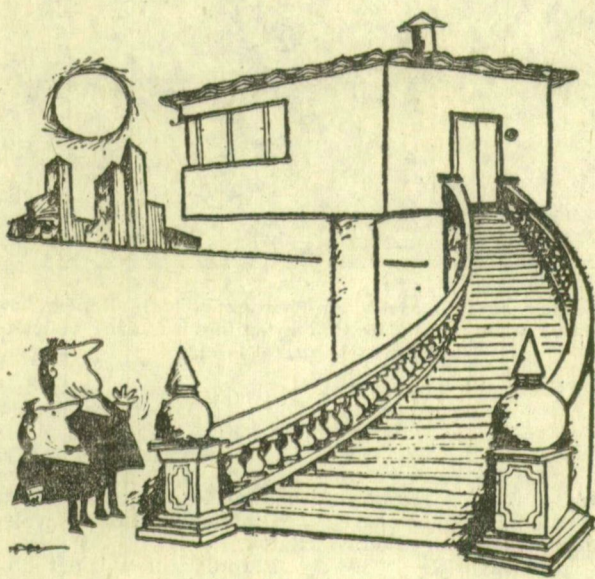
A BELVIZEK ELLEN

A Városgazdálkodási Vállalat a napokban elkészült a Dorozsmai út két oldalának csatornázásával, az át ereszek és a betontámfalak építésével. A munkát a II. kerületi tanács megrendelésére, 350 ezer forint értékben végezték, ezzel biztosítva a terület belvíz elleni védelmét.

BOMBA A BANKBAN

Hetvenkilős bombát tett ártalmatlanná vasárnap este a montreali rendőrség egy banképületben — három napon belül immár a harmadikat. Egy hasonló méretű bomba szombaton este egy gépkocsiban felrobbant, és megölte az autó vezetőjét.

Magánépitkezés

— A lépcsőfeljáró drágább lett, mint terveztem

FEGYVERES RABLÓK

Tizenkét fegyveres — közöttük két nő — vasárnap este megtámadta egy Sao Paulo-i bank pénzzárlító gépkocsiját. A fegyverüket is használó támadók két személyt megsebesítettek, majd zsákmányukkal: százezer cruzeiróval elmenekültek.

KÁBITÓSZER

Szombaton Mexikóvárosban, egy északai mulatóban mintegy 100 fiatalembert tartóztattak kábitószert-fogyasztás vádjával. **MÁGUS-BAJNOK** Egy Rochard Ross nevű holland bűvész nyerte meg vasárnap az 1970. évi mágusvilágbajnokságot.

DÉLMAGYARORSZAG — A Magyar Szocialista Munkásmozgás Szeged városi bizottságának naplaja. — Főszerkesztő: F. Nagy István. — Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácskörtársaság útja 10., telefon: 13-535, 13-003. — Feltételek: Kovács László. — A lapot nyomja: Szegedi Nyomda Vállalat, Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. (Index: 29 053). — Előfizetési díj egy hónapra 20 forint